

УКРАЇНСЬКА МОВА В ІНЖЕНЕРНІЙ ОСВІТІ

Актуальність теми зумовлена тим, що сучасна українська мова дедалі більше піддається впливу іншомовних запозичень, особливо англіцизмів. Це проявляється у сленговому мовленні, професійних термінах та повсякденній комунікації.

Серед причин поширення запозичень можна виокремити кілька основних. По-перше, це тісна взаємодія мов і культур, що сприяє виникненню проміжних мовних утворень, зокрема жаргонізмів. По-друге, розвиток технологій зумовлює появу нових понять і термінів, що часто запозичуються без адаптації. По-третє, використання іншомовних слів сприймається як спосіб підкреслення модерновості та належності до певних соціальних чи професійних груп. Нарешті, ще однією причиною є недостатній рівень володіння рідною мовою, що ускладнює формулювання думок літературною українською.

Запозичення проходять різні етапи адаптації. Одні слова засвоюються без змін (наприклад, «паті» від *party*, «кеш» від *cash*), інші отримують нове значення («саунд» як «гучна музика» замість «звук»), а треті змінюються за допомогою українських словотворчих засобів («юзати» – користуватися, «гуглити» – шукати в інтернеті).

Українська мова постійно розвивається, тому запозичення є природним явищем. Проте важливо не сліпо приймати іншомовні слова, а збагачувати та розвивати власну лексику. Завдання полягає не у відмові від сленгу чи запозичень, а у вихованні мовної культури та формуванні свідомого підходу до використання слів.

У сучасній інженерній та технічній освіті важливим аспектом є правильне використання професійної термінології українською мовою поряд з її оригінальними назвами. Багато технічних термінів, особливо в галузі програмування, мікроелектроніки та автоматизації, є інтуїтивно зрозумілими лише для носіїв мови, з якої вони походять. Наприклад, аббревіатури RAM (Random Access Memory) та ROM (Read-Only Memory) можуть бути неочевидними для студентів, які не знайомі з англійською. Однак переклад цих термінів як «оперативна пам'ять» та «пам'ять тільки для читання» значно полегшує розуміння їхньої суті. Аналогічно, у сфері програмування терміни "Code review" можна перекласти як "перевірка коду", "Front-end" – як "клієнтська частина", "Back-end" – як "серверна частина", "Commit" – як "збереження змін", а "SQL query" – як "запит до бази даних". У сфері CAD/CAM систем "Rendering" відповідає "візуалізації", "PBR (Physically Based Rendering)" – "фізично коректному рендеру", "CAD" – "системі автоматизованого проектування", "CAM" – "системі автоматизованого виробництва", "CNC" – "числовому програмному керуванню". У мікроелектроніці "PCB" – це "друкована плата", "MOSFET" – "польовий транзистор", а "MEMS" – "мікромеханічна система". У навчальному процесі використання як українських відповідників, так і оригінальних назв сприяє більш ефективному засвоєнню матеріалу, допомагаючи майбутнім спеціалістам орієнтуватися в міжнародному професійному середовищі.

Окрім освітнього аспекту, важливим є також використання зрозумілих термінів у професійній діяльності. Спеціалісти, які працюють з клієнтами, замовниками чи колегами, що не мають технічної освіти, повинні адаптувати свою лексику для уникнення непорозумінь. Використання винятково англійських термінів може ускладнити спілкування, тоді як пояснення українською мовою робить інформацію доступнішою для ширшої аудиторії. Варто зазначити, що перекладаючи терміни, потрібно враховувати контекст, щоб бути максимально точним та уникнути неправильного розуміння лексичного значення слів. Наприклад, термін «інтерфейс» (interface) може бути пояснений як «засіб взаємодії», а «рендеринг» (rendering) – як «процес обробки зображення». Подібний підхід забезпечує краще розуміння технічних процесів та сприяє ефективнішій комунікації.

Отже, поєднання україномовної термінології з оригінальними назвами є необхідним як у навчанні, так і в професійному спілкуванні. Це допомагає майбутнім інженерам не лише глибше розуміти спеціалізовані поняття, але й ефективно доносити їх до тих, хто не володіє технічними знаннями. Розвиток та стандартизація української технічної мови сприятиме підвищенню рівня освіти та професійної взаємодії, що є ключовим для подальшого розвитку науки та технологій в Україні.

ДЖЕРЕЛА

1. Гриценко Т. Українська мова за професійним спрямуванням : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 624 с.
2. Дубічинський В. В. Українська лексикографія: історія, сучасність і комп'ютерні технології. Харків : НТУ «ХПІ», 2004. 203 с.
3. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення. Київ : Видавничий дім «КМ Academia», 2000. 208 с.
4. Жайворонок В. В., Бріцин В. М., Тараненко О. Українська мова в професійній діяльності: навч. посібник. Київ : Вища школа, 2006. 431 с.